

י"ד טבת, תשע"ח
1 ינואר, 2018
קובץ: הת-1117/18

נלחמים בהעדר הגשמים, במצוקת המים ובתופעות הנובעות מהן

(מסיבת עיתונאים – עכו – 3.01.2018)

לפני כעשור חוותה ישראל מצוקת מים חמורה שבעקבותיה יצאה רשות המים בקמפיין "ישראל מתייבשת". לצד הקמפיין האפקטיבי החל פיתוח מואץ של מתקני התפלה ומפעלי השבת קולחים ומשק המים העירוני הוסדר באמצעות הקמת תאגידי מים וביוב שהפחיתו מאוד את פחת המים ושפרו את הטיפול בביוב וייצבו באופן משמעותי את אספקת המים לבית.

הערכות זו של ישראל מהווה דוגמא ומודל ללמידה בעולם כולו.

דו"ח ה-OECD משבח את מדינת ישראל כמעט בכל פרמטר במשק המים: מחזור והשבה, התפלה, ניהול אינטגרטיבי, מדיניות המחירים, הקמת תאגידים מקצועיים ועוד...

עם זאת, השינויים האקלימיים יוצרים מציאות קיצונית, אשר לא מאפשרת לנו לקפוא על שמרינו.

ארבעת השנים האחרונות היו שחונות, וגם שנה זו מסתמנת כשנה שחונה (למרות הגשמים של השבוע) – חמישית ברציפות!

עד סוף דצמבר ירדו בישראל רק 40% מהממוצע, נכון לתקופה זו.

הסיכוי לרצף של 5 שנות בצורת הוא נדיר ביותר, כ- 2% בלבד!

לאור הכניסות הנמוכות ביותר של מים טבעיים למקורות המים, ירדו מאד מפלסי המים במי התהום ובכנרת, וזאת למרות שבשנתיים וחצי האחרונות כמעט ולא שואבים ממנה למערכת הארצית.

מצב הנחלים ומקורות המים בשפל חסר תקדים, חסרים במקורות המים מעל ל-2.5 מיליארד קוב מים!

המעיינות המרכזיים המזינים את הירדן – הדן והבניאס ירדו לערכי שפל קיצוני ביותר, ומפלס המים באגני מי תהום בגליל ירד למינימום ההיסטורי המדוד.

מצב זה חייב את הפסקת השאיבה מהקידוחים באזור הגליל המרכזי והמערבי ולראשונה בהיסטוריה, לתגבר את אספקת המים באזור במים מהמערכת הארצית.

שינוי בתמהיל המים המסופקים יוצר לעיתים תופעה המכונה "מים אדומים".

מדובר בתופעה המוכרת בארץ ובעולם שנים רבות.

העכירות במים נגרמת משחרור של חומרי מבנה של הצנרת, בעיקר של ברזל (חלודה של הצנרת), ויכול להופיע בעקבות מגע עם צנרת ישנה, בד"כ לא מצופה, בקווי האספקה הראשיים ו/או בצנרת ביתית ישנה, אחרי מד המים.

הבעיה בעיקרה אסתטית, והנחיות משרד הבריאות הן לשטוף את מערכת אספקת המים עד לקבלת מים צלולים, וללוות את האירוע בניטור איכות המים, על מנת לוודא כי אין במים מרכיבים נוספים.

2...

- 2 -

במהלך השנה נצפו תופעות המים האדומים בעיקר באזור הגליל המערבי והמרכזי (אזור עכו – כרמיאל). בחלק מהישובים (כרמיאל, לדוגמא) נצפתה התופעה לזמן קצר וחלפה. בחלק מהמקומות הבעיה נמשכה לאורך חודשים:

- דיר אל אסד ובענה בתאגיד מי גליל וג'דידה מכר בתאגיד אל עין – התופעה בישובים אלה נמשכה מספר חודשים, במהלכם נדרשו התאגיד והתושבים לשטיפות ממושכות. רשות המים הנחתה את חברת מקורות לשוב ולשאוב מהקידוחים, ובינתיים צנרת ציבורית ישנה הוחלפה ומוחלפת, ובשל ראשוניות התופעה והתמשכותה, קיבלו התושבים זיכוי בחשבונות המים.
- עכו, בתאגיד מי עכו – התופעה נמשכה בחלק מהעיר מספר שבועות. התאגיד והתושבים נדרשו לשטיפות ממושכות. צנרת ציבורית ישנה הוחלפה ומוחלפת.
- קיבוץ עין המפרץ וקיבוץ כפר מסריק - התופעה בקיבוצים אלו נמשכה חודשים, במהלכם נדרשו התושבים לשטיפות ממושכות.

כדי למזער את התופעה, הופסקה זמנית אספקת המים החלופית והמשיכו לשאוב ממי התהום למרות המצב ההידרולוגי הקשה, ובינתיים נבחנו מספר דרכים לצמצום התופעה.

גורמי המקצוע ברשות המים, בחברת מקורות ובמשרד הבריאות למדו את התופעה לעומק, ובנו מתווה להחלפת מים אשר צפוי למזער את התופעה.

ביום ראשון ה- 21.01.2018 יוחלף מקור המים שוב, ויוזרמו לתושבים מים מותפלים, וזאת מתוך שאיפה לשיקום מפלסי המים באגני מי תהום בגליל, שכאמור ירדו למינימום ההיסטורי המדוד.

בברכה

אורי שור
דובר רשות המים
050-6221200